

D o p i s i

Iz Sežanskega okraja. Učiteljsko društvo za Sežansko-Komenski okraj zboruje v dan 22. nov. t. l. ob 9. uri predpoludne v Nabrezini. — Dnevni red: 1. Praktično poučevanje; uči g. Fr. T. 2. Predsednikov pozdrav. 3. Prebere se zap. min. zbornice. 4. Kritika o poučevanem. 5. Opazke; predava g. A. K. 6. Dodatek popravljenim pravilom. 7. Razni nasveti. **Odbor.**

Iz Gorenjskega, 28. oktobra. (Slavnost in veseli dan v Cerkljah.) Odkar se piše zgodovina slovenskega šolstva, ni jej menda še bila prilika, v svoje liste uvrstiti o učiteljskem osebju našega národa kaj enacega in toliko častnega, kot v teku letošnjega leta. Presvetli vladarji avstrijski ozirali so se sicer v svoji milosti v teku let tudi od časa do časa na učiteljstvo naše mile domovine Kranjske, in skazovali mu dokaze svoje najvišje naklonjenosti; — v toliki meri pa, kakor so zdanji presvetli cesar in vladar Franc Jozef I. letos odlikovali učiteljstvo naše dežele, se do zdaj še ni zgodilo. V taki mali kronovini, pa ob enem petero dekoriranih učiteljev, to ni le posebna čast odlikovancem, ampak odlikovan je s tem ves učiteljski stan.

Razmere zabranjujejo nam, govoriti o tem bolj obširno; le toliko naj omenimo, da kdor je opazoval poznejih 10 let učiteljstvo naše dežele, videl je, da je hodilo ono dvojno pot. Pozorno oko naših rodoljubov sledilo je dejanjem učiteljev obeh strank; — rezultat pa je danes očiten in razgrnjen pred vsem svetom, ter se izreče z besedama: »Venec značaj!»

Kakor je znano, bil je mej odlikovanimi tudi mnogospoštovani gospod Andrej Vavken, nadučitelj, orglavec in cerkveni skladatelj, c. kr. poštar in župan v Cerkljah, kateremu je bila 25. oktobra njegova dekoracija (zlati križec za zasluge) izročena na tako častni in slovesni način, da o tem nikakor molčati ne moremo.

Prijazno Cerkljansko vas marsikdo pozná, — kdor je pa ne, mu povemo, da stoji ona v eni najlepših ravnin prekrasne Gorenjske strani, in da človeku srce kar veselja igra, ako se spreha po njej in po prijetnih poljih in livadah njene okolice. — Zalo in prostorno Cerkljansko šolsko poslopje bilo je užé zgodaj v jutro 25. oktobra obstavljeno z šibkimi mlaji; iz oken pa je vihralo več cesarskih in národnih zastav. Zeló enako je bil okinčan tudi gosp. nadučiteljev zasebni dom, kjer on navadno stanuje. Ob 9. uri oglasil se je iz zvonika veličastno-doneči glas velikega zvona, ki je bližnje in daljne stanovnike obširne Cerkljanske župnije, katera šteje nad 5000 duš, klical k sv. maši, oznanjeni užé prejšnjo nedeljo na 10. uro. Iz domače in od vseh vasí obširne okolice vrela je k šoli praznično oblečena šolska mladina obojega spola: dečki imeli so na klobukih šopke iz zelenja in jesenskih cvetic; marsikaterega prsi ozališane so bile tudi s spominsko svetinjo na našo preslavno 600letnico. Okolu 1/2 10. ure pripeljal se je iz Kranja občeljubljeni in velespoštovani blagorodni gospod c. kr. okr. glavar Josip Merk, in ustavlil se na gosp. nadučiteljevem domu. Enako dohajali so od raznih strani povabljeni g. g. gosti izmej dohovstva, kakor tudi od blizo in daleč učiteljski sobratje, ki so z gosp. Vavken-om enacega mišljenja in srca. Ko ura odbije 3/4 na 10, zapojó milo-glasno (moll-accord) ubrani zvonovi v tako prijetnem in veličastnem quartett-pritrkovanju, da se je človeku srce kar radosti topilo v prsih. Blagorodni gosp. okrajni glavar, v paradni državni opravi, gosp. nadučitelj Vavken in pri njem zbrani g. g. duhovniki in učitelji sobratje se napotijo proti cerkvi. Ondi pričakujejo jih g. g. domači duhovniki, Cerkljanski občinski odbor, c. k. žandarmerija v polni paradi, in še nekaj družih vaščanov. Za tem pride v vrsti šolska mladina, na čelu s šolsko, njej ob stranéh pa s cesarsko in národno zastavo iz šole proti cerkvi, kjer se je postavila po sredi v dveh vrstah. Za blagorodnega gosp. okr. glavarja priredjen je bil klečalnik na evangelijske strani; — drugi g. g. gosti zasedli so stole po obeh stranéh. Ko pristopijo preč. g. župnik Anton Golobič k altarju, zadoné krepki glasovi veličastnih orgelj po prostranem, jako prijaznem, svetlem in zálo okinčanem svetem hramu. Gospod Vavken pokazal nam je, da so mu orglje, katere prebira že nad 25 let, popolnoma pokorne; ničmanj dokazalo nam je cerkveno petje Cerkljansko, da se mu na Kranjskem zunaj mest le redko kje še najde pár. Po skončani sv. maši zapustili so mej veselim pritrkovanjem cerkev najpred blagorodni gosp. okr. glavar z povabljenimi gosti vred, in so ostali na prijaznem prostoru pred njo; šolska mladina pa se je zopet vrstama vračala v šolo, in sicer vsa v učno dvorano II. razreda, ki je bila za praznovanje slavnosti posebno lepo, primerno in okusno ozališana. Užé ob stopnicah, ki peljejo iz spodnje veže v nadstropje, vila se je vrh ograje zala kita iz živih cvetic po vsi dolgosti. Nad vhodom v šolsko dvorano bil je iz zelenja narejen napis: »Mladina Vas pozdravlja!« Glavna stena šolske dvorane imela je prav svečani obraz. Na prostorni stopnični estradi, ki je bila pregrnjena z rudečim skrlatom, stala je z lepo preprogo ogrnjena miza; na njej nahajal se je v krasni vázi velik cvetlični šop. Za mizo visela je v simetrični višavi na steno

obešana velika slika Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v širokem zlatem okviru, opasana okrog in okrog z zalim vencem iz živih cvetic. Ob obeh straneh razgrnjeni ste bili pol napešev zastavi cesarska (črno-rumena) in avstrijska (belo-rudeča); drugi deli stene bili so obstavljani in okinčani z oleandri in enakimi visoko-rastečimi zelenjavami. Tudi zadnja stena okinčana je bila ob straneh šolsko-muzejske omare s pol napešev razgrnjenima zastavama, z avstrijsko in narodno.

Ko je mladina zasedla nakazana ji mesta, grejo za njo blagorodni gospod okrajni glavar, gosp. nadučitelj Vavken in povabljeni g. g. gosti, pa tudi ljudstva toliko, kar ga je moglo v dvorano. Prva dva (blagorodni gospod glavar in gospod nadučitelj) vstopita se na najvišje mesto estrade, g. g. gosti pa njima nasproti ob straneh. Blagorodni g. glavar prebere dotični dopis njegove ekscelence c. kr. ministerskega gospoda predsednika in visocega c. kr. doželnega predsedništva; omeni potem s kratkimi besedami zaslug gosp. Vavken-a kot dolgoletnega nadučitelja in župana, za kar so mu Njegovo Veličanstvo presvetli cesar milostno blagovolili podeliti »zlato križ za zasluge«, katerega mu ima zdaj čast izročiti. V trenutku, ko je pripeljal blagorodni g. glavar g. Vavken-u križec na prsi, zagromi pok topičev ne daleč od šolskega poslopja. Gospod Vavken se na to s kratkimi besedami gospodu glavarju zahvali za tako imenitno odlikovanje; ganjenost po dvorani pa je bila tolika, da je gospod nadučitelj komaj zvršil svoj govor. Za tem zadoni v izvrstno-ubranim čveterospěvu cesarska himna. Po odpeti prvi in zadnji kitici stopi pred dekoriranega gosp. Vavken-a najpred vrli, mnogospoštovani in občečislani domači gosp. župnik Anton Golobič, ter mu s prelepimi, pač od dna duše in srca izvirajočimi besedami čestita k toliki častni odliki. V tem govoru omenja gosp. Vavken-evih zaslug, ker užé čez $\frac{1}{4}$ stoletja deluje v Cerkljah kot marljivi in neutrudeni nadučitelj; omenja njegovega mnogoletnega delovanja kot župan; posebno priznava pa tudi njegovo veliko vnemo za cerkev kot organist, pevovodja in skladatelj, ter se prav primerno izrazi, da se o njem (ker je družinski oče) sicer ne bo moglo reči po besedah Vodnikovih: »Ne hčere, ne sina po meni ne bo«, pač pa v oziru na njegove prelepe skladbe: »Dovolj je spomina, me pesme pojó«, ker napevi njegovi zagotovljujejo mu častni spomin do poznih prihodnjih časov.

Čestitali so dalje še gosp. Vavken-u: deček — šolar v imenu svojih tovarišev, deklica — šolarica v imenu svojih tovarišic; eden zmej občinskih odbornikov v imenu srenjskega zastopa, vrli učitelj gosp. Nikolaj Stanonik pa v imenu navzočih sobratov. Po skončani tej slovesnosti odhajala je šolska mladina vrstama iz učne dvorane v sprevedu proti gosp. Vavken-evemu domu, in se ondi ustavila v vrsto ob straneh ceste. Za njo šli so: gospod okr. glavar, gospod nadučitelj, in zbrani g. g. gosti. Ubrano pritrkovanje in mogočni strel nadomestovala sta godbo.

Opoldnan bil je slavnostni banket na gosp. Vavken-ovem domu. Gosp. okr. glavar odlikoval je oba dekorirana g. g. učitelja kranjskega okraja (Vavken-a in Levičnik-a [kateri poslednji je bil tudi mej gosti navzoč]) s tem, da sta mu sedela na najčastnejšem mestu ob desnici in levisi. Da taki obedi ne minejo brez napitnic, je znano. Prvo je napravil gospod Vavken na presvetlega cesarja in vladarja Franca Jožefa I.; pozdravljena je bila z burnim »živio« in s »slavo-klicem«, s petjem cesarske pesmi in z mogočnim strelom. Potem je napil gospod glavar dekoriranemu gospodu nadučitelju; ta se zahvali z nasprotno napitnico najprej gospodu glavarju; potem vzdigne časo na čast visokorodnemu g. deželnemu predsedniku baronu A. Winkler-ju, v česar imenu se zopet gospod glavar zahvali. In potem je sledilo napitnic še brez števila; izvrstno petje vpletalo se je vmes kot prezali duševni venec; harmonija in zabava bila je prav »židana«; — ni čudo torej, da je nastopivša noč prehitela vesele goste še pri mizi. Kdo bi ne sedel rad v tako prijetni prijateljski družbi, in na kraji, kjer je »dobro biti«. Precej pozno odhajali so še le eni gospodje; nekaj jih je ostalo še zbranih, ker je dobra volja sledila še »dalje«.

Zgodovina Cerkljanske župnine, šole in občine je tedaj pomnožena vsaka z novim listom, na katerem bodo še pozni nasledniki in rodovi brali z neizbrisljivimi črkami zapisano: 25. dan oktobra 1883. l. ostane v Cerkljah nepozabljiv.

Rodoljub P—i.

Iz okolice Ljubljanske. Nekaj statističnih dat o številu in o hoji v šolo za šolo ugodnih učencev in učenk v mojem razredu. — S početkom šolskega leta 1882/83. bilo je vpisanih 78 dečkov in 69 deklic. Od teh so mej letom 4 (2 dečka in 2 deklici) umrli, 4 so se izselili (2 dečka in 2 deklici), 1 deček je bil zaradi bolezni oproščen pouka, 6 (2 dečka in 4 deklice) pa nij hodilo v šole. Po tem takem je bilo 132 šole obiskujočih otrok, in sicer 71 dečkov in 61 deklic. — Minulo šolsko leto imelo je, ker je bila šola nekaj časa zaradi bolezni zaprta, le 185 šolskih dni. Šolsko obiskovanje je bilo v občé povoljno, nekatere mesece boljše, nekatere slabše, kakor je razvidno iz naslednjih dat.

V šoli je bilo:

vse šolske dni m. sept.	1094	otrok, mesto	1320,	tedaj je bilo ta m. zamujenih	226	poludni.
> > > oktob.	1999	> >	2772,	> > > >	>	778 >
> > > novbr.	2031	> >	2640,	> > > >	>	609 >
> > > decbr.	1023	> >	1320,	> > > >	>	297 >
> > > jan.	1856	> >	2376,	> > > >	>	520 >
> > > feb.	1800	> >	2112,	> > > >	>	312 >
> > > marc.	1545	> >	2112,	> > > >	>	567 >
> > > apr.	2080	> >	2772,	> > > >	>	692 >
> > > maja	1883	> >	2508,	> > > >	>	625 >
> > > jun.	2084	> >	2772,	> > > >	>	688 >
> > > jul.	1119	> >	1716,	> > > >	>	597 >

Vkup bilo je tedaj skozi vse šolske dni minulega šolskega leta le 18.514, mesto 24.420 šolo obiskujočih otrok pri pouku. Zaznamovati mi je tedaj bilo to leto 5906 zamujenih poludni. — Po teh številih bilo je povprek vsak mesec po 1683, mesto 2220 šolo obiskujočih učencev v šoli; istotako vsak mesec po 537 zamujenih poludni. Povprek pripada tedaj vsakemu šolo obiskujočemu otroku po 44 zamujenih poludni na leto, ali po 4 na mesec. Zamudil pa je najrednejši učenec le dva poludneva skozi vse leto, a najnerednejši 156 poludni. — Največ učencev — 127 — je bilo pri pouku v dan 24. novembra m. l. in najmanj — 45 — v dan 10. sušca t. l. — Število vseh otrok, ki so bili vse dni šolskega leta v šoli, kaže, da bi bilo povprečno na dan po 100 otrok v šoli. Res 100 jih je bilo le devetkrat; 114krat bilo jih je nad 100, a 62krat manj kakor 100 pri pouku. — Skozi vse leto izostalo je manj ko 20krat od pouka: 35 učencev, manj ko 50krat: 49 učencev, in nad 50krat: 54 učencev. — (Zadnjim pristeta je tudi šestorica onih, ki šole obiskovali niso.)

Iz Ljubljane. Novim načelnikom za oddelek ljudskih šol v naučnem ministerstvu je bil v dan 1. t. m. imenovan namestniški sovétnik German iz Prage, rodom in duhom Čeh. Ker je užé v Pragi mnogo let deloval v deželnem šolskem svétu na prosepah češkemu ljudskemu šolstvu in ker se zdaj Nemci zarad tega imenovanja nad naučnim ministrom zelo jezé, se nadjamo, da bo de novi načelnik tudi slovenskemu ljudskemu šolstvu prijazen, kar bi bilo posebno nam in našim koroškim in štajerskim bratom iz srca želeti. Dobro došel!

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na jednorazredni ljudski šoli v Št. Gotthardu izpraznjena je učiteljska služba s slovenskim učnim jezikom in z letno plačo 450 gld., kakor tudi s prostim stanovanjem v šolskem poslopji. Prošnje za to službo oddajajo se pri podpisnem c. k. okrajnem šolskem svétu do 15. decembra t. l. C. k. okrajni šolski svét v Kameniku v dan 9. novembra 1883. l. — Na jednorazredni ljudski šoli v Krašnji s slovenskim učnim jezikom razpisuje se učiteljska služba z letno plačo 450 gld. in s prostim stanovanjem v šolskem poslopji, v definitivno podeljenje do 15. decembra t. l. Prošnje za to službo vlagajo naj se pri podpisnem c. k. okrajnem šolskem svétu. C. k. okrajni šolski svét v Kameniku v dan 9. novembra 1883. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. Göderer dobil je II. in g. Fr. Češark III. učit. službo pri ljudski šoli v Kočevji. — G. Leop. Pegam, učitelj v Sorici, dobil je učit. službo v Preloki in g. Jan. Lokar, IV. učit. službo v Črnomlji. — G. Fr. Kavčič, učit. v Dragatušu, dobil je nadučiteljevo službo pri Devici Mariji v Polji (pri Ljubljani). — G. Črnè, učitelj na Vrhniki, dobil je III. učit. službo, g. Svetina, učitelj v Šmariji, pa II. učit. službo ravno tu. — Gospodičina Julija Gula, učiteljica v Dolskem, dobila je II. učit. službo na Brezovici. — G. Jos. Medic, nadučitelj v Kranjski Gori je za trdno postavljen, in II. učit. službo tu dobila je gospodičina Neža Droll, zač. učit. v Blagovici. — G. Likoza pride zač. v Olševke. — Gospodičina Jul. Borovsky je zač. postavljena k sv. Križu, in gospodičina Josipina Kronabetvogel pa za trdno v Zagorje (Töpl. - Sagor) v Litijskem okraji. — Gospodičina Rozina je za trdno postavljena na IV. učit. službo v Žuzemberku. — G. Gregor Koželj, učitelj v Šent-Gotthardu, pride v Ljubno na Gorenjsko. — G. Vencelj Sturm, učitelj v Metliki, gre v pokoj.

Listnica upravnistva. Gospodu Josipu Svetinu, učitelju v Šmariji: 3 gld. kot naročnino na „Učit. Tov.“ vzprejeli; vpisali 1 gld. 50 kr. za II. pol. l. 1882. in 1 gld. 50 kr. za I. pol. l. 1883. — Vse čl. gg. naročnike, ki so z naročnino na „Učit. Tov.“ še na dolgu, uljudno prosimo, da jo izvolijo prej ko mogoče poravnati.